

DZIEJE NAJNOWSZE

PL ISSN 0419-8824

INDEKS 355682

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII
WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA
W PUŁTUSKU

KWARTALNIK
POŚWIĘCONY
HISTORII
XX WIEKU

4-2004

**POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII**

WYŻSZA SZKOŁA HUMANISTYCZNA W PUŁTUSKU

DZIEJE NAJNOWSZE

Rocznik XXXVI

2004

4

WARSZAWA 2004

<http://rcin.org.pl>

„Dzieje Najnowsze”
Założone w 1969 r. przez Tadeusza Jędruszczyka,
Czesława Madajczyka i Witolda Stankiewicza

Wydanie publikacji dofinansowane przez Komitet Badań Naukowych

KOMITET REDAKCYJNY

Stanisław Ciesielski, Eugeniusz Duraczyński, Edmund Dmitrów, Piotr Łossowski, Wojciech Materski, Jan Molenda, Kazimierz Przybysz, Tomasz Schramm, Henryk Słabek, Witold Stankiewicz, Włodzimierz Suleja, Rafał Stobiecki, Michał Śliwa, Roman Wapiński, Wojciech Wrzesiński, Jan Zamojski, Zygmunt Zieliński, Elżbieta Znamierowska–Rakk, Janusz Żarnowski

REDAKCJA

Czesław Madajczyk (redaktor), Małgorzata Gmurczyk–Wrońska (sekretarz),
Dariusz Jarosz, Andrzej Koryn, Marian Leczyk, Stanisława Lewandowska,
Krzysztof Michałek, Halina Parafianowicz, Krzysztof Dunin–Wąsowicz,
Tadeusz Wolsza (sekretarz), Michał J. Zacharias

TŁUMACZ

Aleksandra Rodzińska–Chojnowska

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN
00–272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 831–02–61

ISSN 0419–8824

© IH PAN, Wyższa Szkoła Humanistyczna w Pułtusk, Wydawnictwo DiG, 2004

Wydawnictwo DiG
al. Wojska Polskiego 4, 01–524 Warszawa
tel./fax 839–08–38
e-mail: biuro@dig.com.pl <http://www.dig.com.pl>

Nakład 750 egz.
Druk: Instytutu Technologii Eksploatacji. Zakład Poligrafii
ul. Pułaskiego 6/10; 26–600 Radom

<http://rcin.org.pl>

Wśród naszych Autorów m.in.

- Dr Arkadiusz Adamczyk — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej, Filia w Piotrkowie Trybunalskim
- Dr Włodzimierz Batóg — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej w Kielcach
- Dr Małgorzata Dajnowicz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Białostockiego
- Dr hab. Małgorzata Gmurczyk–Wrońska — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
- Dr Agnieszka Grędzik — adiunkt we Wszechnicy Świętokrzyskiej w Kielcach
- Dr Magdalena Hułas — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
- Dr Marek Kornat — adiunkt w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
- Dr Tomasz Kuczur — adiunkt w Instytucie Nauk Politycznych Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
- Dr Robert Kuśnierz — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
- Prof. dr hab. Stanisława Lewandowska — w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
- Dr Robert Łoś — adiunkt na Wydziale Studiów Międzynarodowych i Politologicznych Uniwersytetu Łódzkiego
- Dr Sławomir Łukasiewicz — adiunkt w Instytucie Europy Środkowo–Wschodniej w Lublinie
- Dr Piotr Majer — adiunkt na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko–Mazurskiego w Olsztynie
- Dr Piotr Majewski — starszy kustosz w Zamku Królewskim w Warszawie
- Mgr Marcin Markiewicz — pracownik naukowy Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej, Oddział w Białymstoku
- Prof. dr hab. Wojciech Materski — w Instytucie Studiów Politycznych Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
- Prof. dr hab. Stanisław Meducki — w Samodzielnym Zakładzie Historii Gospodarczej Politechniki Świętokrzyskiej w Kielcach
- Dr Dariusz Rogut — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Świętokrzyskiej, Filia w Piotrkowie Trybunalskim
- Dr Tadeusz P. Rutkowski — adiunkt w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Warszawskiego
- Dr Mirosław Szumiło — adiunkt w Instytucie Historii Uniwersytetu Marii Curie Skłodowskiej w Lublinie
- Mgr Tomasz Tokarz — doktorant w Instytucie Historycznym Uniwersytetu Wrocławskiego
- Dr hab. Andrzej Zaćmiński — adiunkt w Instytucie Historii Akademii Bydgoskiej im. Kazimierza Wielkiego
- Prof. dr hab. Zygmunt Zieliński — w Instytucie Historii Kościoła Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego
- Dr hab. Elżbieta Znamierowska–Rakk — docent w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie

Spis treści

STUDIA I ARTYKUŁY

Roman Wapiński — <i>Przemiany obyczajów w Polsce w pierwszych dziesięcioleciach XX w. (przeгляд problematyki badawczej)</i>	3
Małgorzata Dajnowicz — <i>Aktywność społeczno-kulturalna a działalność polityczna w Łomżyńskim w początkach XX w.</i>	15
Robert Kuśnierz — <i>Propaganda radziecka w okresie Wielkiego Głodu na Ukrainie (1932–1933)</i>	29
Tomasz Tokarz — <i>Interpretacje genezy „Wielkiej Czystki” w ZSRR w prasie polskiej (1936–1938)</i>	47
Piotr Majewski — <i>Kolaboracja, której nie było... Problem postaw społeczeństwa polskiego w warunkach niemieckiej okupacji 1939–1945</i>	59
Magdalena Hułas — <i>Na obrzeżach wielkiej polityki. Podpisanie układu brytyjsko-radzieckiego w 1942 r. i jego rocznice w okresie do końca II wojny światowej</i>	73
Dariusz Rogut — <i>Polacy w sowieckich obozach kontrolno-filtracyjnych (1944–1946)</i>	85
Marcin Markiewicz — <i>Konflikty społeczne wokół świadczeń rzeczowych w Polsce w latach 1944–1946: przykład Białostoczczyzny</i>	111
Elżbieta Znamierowska-Rakk — <i>Macedonizacja Piryńskiego Kraju (1946–1947)</i>	127
Robert Łoś — <i>Kwestia utworzenia Misji Handlowej w stosunkach polsko-zachodnio-niemieckich (1949–1963)</i>	149
Włodzimierz Batóg — <i>Od protestu do destrukcji. Ewolucja i eskalacja antywojennych demonstracji studentów Uniwersytetu Columbia, 1965–1968</i>	163

PRZEGLĄD BADAŃ

Małgorzata Gmurczyk-Wrońska — <i>Komintern we francuskich publikacjach</i>	183
Tadeusz P. Rutkowski — <i>Reduty Ochoty i dalsze losy powstańcze jej obrońców. Stan i perspektywy badań</i>	195

AUTOREFERATY

Mirosław Szumiło — <i>Ukraińska Reprezentacja Parlamentarna w Sejmie i Senacie RP (1928–1939)</i>	199
Sławomir Łukasiewicz — <i>Trzecia Europa. Polska myśl federalistyczna w Stanach Zjednoczonych, 1940–1971</i>	205
Tomasz Kuczur — <i>Polityczny ruch ludowy w Polsce w latach 1980–1993</i>	211
Agnieszka Grędzik — <i>Oświata i szkolnictwo polskie na Białorusi 1989–2001</i>	221

MATERIAŁY

Piotr Majer — <i>Milicja Robotnicza — niezrealizowany wariant wsparcia Milicji Obywatelskiej</i>	227
--	-----

ARTYKUŁY RECENZJE I RECENZJE

Marek Kornat — <i>Francuskie dokumenty dyplomatyczne (3 września – 31 grudnia 1939 r.)</i> . 231
--

* * *

Maria Ankudowicz-Bieńkowska, <i>Polskie życie muzyczne w Wilnie w latach II Rzeczypospolitej</i> — Stanisława Lewandowska	245
Mariusz Wołos, <i>Francja-ZSRR. Stosunki polityczne w latach 1924-1932</i> — Wojciech Materski	250
Jerzy Gapys, <i>Postawy społeczno-polityczne ziemiaństwa w latach 1939-1945 (na przykładzie dystryktu radomskiego)</i> — Stanisław Meducki	254
Jan Żaryn, <i>Dzieje Kościoła katolickiego w Polsce (1944-1989)</i> — Zygmunt Zieliński . . .	260
Krzysztof Tarka, <i>Emigracyjna dyplomacja. Polityka zagraniczna rządu RP na uchodźstwie 1945-1990</i> — Andrzej Zaćmiński	264
Wiesław Olszewski, <i>Chiny. Zarys kultury</i> — Wojciech Kałużny	270

LISTY DO REDAKCJI

<i>List do Redakcji „Dziejów Najnowszych”</i> — Arkadiusz Adamczyk	273
--	-----

Informacja dla autorów „Dziejów Najnowszych”

Redakcja zwraca się do wszystkich autorów o stosowanie następujących rygorów, dotyczących formy tekstów nadsyłanych do druku w naszym piśmie:

1. Wszystkie teksty należy składać na dyskietkach w formacie PC lub MAC oraz w dwu egzemplarzach, przepisanych według obowiązujących norm: na stronie po 30 wierszy po ok. 60 znaków, z marginesem z lewej strony szerokości 4–5 cm. Poprawki i uzupełnienia powinny być ograniczone do minimum i nie mogą przekraczać trzech na jednej stronie; nie stosujemy żadnych podkreśleń.

2. Układ pierwszej strony artykułu i artykułu recenzyjnego (tj. obszerniejszej, polemicznej recenzji) powinien wyglądać następująco: z lewej strony u góry imię i nazwisko autora oraz dokładny adres, poniżej tytuł na środku strony (na osi). Wszystkie te elementy należy pisać pismem tekstowym, nie zaś samymi wielkimi literami.

3. W recenzji ponad tekstem należy umieścić kolejno: imię (w formie rozwiniętej) i nazwisko autora recenzowanej pracy, jej tytuł i ewentualnie podtytuł (według strony tytułowej); jeśli recenzja dotyczy pracy zbiorowej, wówczas po tytule należy podać imię i nazwisko redaktora; następnie — w przypadku pracy wielotomowej — liczbę tomów lub części (np. t. I–II) cyframi rzymskimi i dalej: miejsce i rok wydania, nazwę wydawcy, na ostatnim miejscu liczbę stron. Imię i nazwisko autora recenzji — na końcu tekstu z prawej strony (oraz dokładny adres).

4. Teksty do działu „Życie naukowe” zawierają tytuł (na osi); podpis autora jak w recenzji.

5. Wspomnienia pośmiertne: w tytule imię i nazwisko osoby, której tekst dotyczy, pod nim w nawiasach dokładne daty życia; podpis autora jak w recenzji.

6. Przypisy następują w maszynopisie po tekście zasadniczym, od nowej strony. Numery przypisów należy umieszczać we frakcji górnej, bez nawiasów lub kropek, w wierszu z wcięciem akapitowym. Odnośniki do przypisów w tekście są umieszczane przed kropką kończącą zdanie (z wyjątkiem, gdy kończy je skrót: w. — wiek lub r. — rok) albo przed przecinkiem wewnątrz zdania (z wyjątkiem, gdy muszą być umieszczone między słowami, których nie oddziela przecinek).

7. W tekstach zasadniczych przyjmujemy ogólnie przyjęte skróty (np. itp., m.in., rkps, mps, t., z., etc.), a także z reguły: r. (rok) i w. (wiek), inne w miarę potrzeby. Nazwy miesięcy podajemy cyfrą rzymską wówczas, gdy występują wraz z dniem i rokiem (bez oddzielających je kropek), w innych przypadkach w ich brzmieniu słownym (16 V 1935 r.; 16 maja; w maju 1935 r.).

8. W przypisach stosujemy skróty jak w punkcie 7., dopuszczalne są także inne skróty, przyjęte w historycznych opracowaniach specjalistycznych, jednak z wyjaśnieniem znaczenia w pierwszym przypadku ich zastosowania. Tytuły czasopism i serii wydawniczych piszemy w cudzysłowie; po tytule publikacji zamieszczonej w opracowaniu zbiorowym piszemy po przecinku — w: (bez nawiasów prostokątnych). Tomy i roczniki periodyków i innych publikacji podajemy cyframi rzymskimi; zeszyty, numery i części — arabskimi.

9. Wszystkie nadesłane do redakcji teksty odbiegające swoją zewnętrzną formą od powyższych zasad będą zwracane autorom do właściwego przygotowania i ponownego przepisania.

10. Redakcja prosi o dołączenie do artykułów streszczeń o objętości 1 strony maszynopisu na tej samej dyskietce co artykuł.

Warunki prenumeraty

Wpłaty na prenumeratę przyjmowane są co kwartał. Cena prenumeraty krajowej wynosi: na I kw. 2005 r. — 20 zł.

Cena prenumeraty ze zleceniem dostawy za granicę jest powiększona o rzeczywisty koszt wysyłki.

Wpłaty na prenumeratę krajową przyjmują: jednostki kolportażowe „**RUCH**” S.A. właściwe dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora. Dostawa egzemplarza następuje w uzgodniony sposób.

„**RUCH**” S.A. zapewnia dostawę pod wskazany adres pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty.

Wpłaty na prenumeratę zagraniczną przyjmuje: „**RUCH**” S.A. O.K.D.P., 01-248 Warszawa, konto PEKAO S.A. IV O/Warszawa 68124010531111000004430494. Dostawa odbywa się pocztą zwykłą w ramach opłaconej prenumeraty, z wyjątkiem zlecenia dostawy pocztą lotniczą, której koszt w pełni pokrywa zleceniodawca.

Terminy przyjmowania wpłat na prenumeratę krajową i zagraniczną:

do 5 XII — na I kw. r. następnego

do 5 III — na II kw. r. bieżącego

do 5 VI — na III kw. r. bieżącego

do 5 IX — na IV kw. r. bieżącego

Bieżące numery oraz wszystkie dostępne od 1999 r. można również kupić lub zamówić w Wydawnictwie DiG:

01-524 Warszawa, al. Wojska Polskiego 4

tel./fax (+48 22) 839 08 38

e-mail: dig@dig.com.pl; http://www.dig.com.pl

BZ WBK SA 35 O/Warszawa 7010902851000000100226138

Na terenie kraju wpłaty można dokonywać także w oddziałach terenowych firmy KOLPORTER S.A., właściwych dla miejsca zamieszkania lub siedziby prenumeratora.

Szczegółowe informacje — bezpłatna infolinia

0 800 137 082

Subscription orders for all the magazines published in Poland available through the local press distributors or directly through the Foreign Trade Enterprise.

ARS POLONA

00-068 Warszawa, Krakowskie Przedmieście 7, Poland

Our bankers:

BANK HANDLOWY SA 201061-710-13100

cena 20,00 zł (w tym 0% VAT)
Nakład 750 egz.

